

(Zo)als het klokje
thuis tikt...
Over
gezinsplanning
en het jonge kind

Dina Van Regenmortel

Klinisch psycholoog –
seksuoloog –
systeemtherapeut

Hoofd

Hart

Lichaam

Risicofactoren

Veerkracht

Transitieproces

- Mama/papa worden = intensieve aanpassings- en levensfase
- Proces begint in preconceptuele fase en continueert in het postpartum

Transitieproces - prenataal

- Kan gepaard gaan met een toenemende kwetsbaarheid voor psychische moeilijkheden
- 1 op 5 vrouwen ervaart psychische moeilijkheden tijdens de perinatale periode

Transitieproces - prenataal

Enkele cijfers:

1 op 5 vrouwen

- Depressie (10%)
- Angststoornissen (9 – 13%)
- Postpartumpsychose (1-2/1000)

Transitieproces - prenataal

Fase 1: Preconceptie

- Verschillende vragen
- Verschillende motieven
- Verschillende emoties

Transitieproces - prenataal

Fase 2: Eerste trimester

- Hormonen, fysieke ongemakken ↑ bij mama → mentaal welzijn ↓
- Verschillende emoties
- Ouderschap irreëel
- Eerste echo

Transitieproces - prenataal

Fase 3: Tweede trimester

- Fysieke ongemakken ↓ bij mama → mentaal welzijn stabiel
- Zichtbaar zwanger, bewegingen voelen, geslacht kenbaar
- Hechting: reactie op prikkels, concretere fantasieën, toekennen karaktereigenschappen, zwangerschapslessen, nestdrang
- Angst

Transitieproces - prenataal

Fase 4: Derde trimester

- Fysieke ongemakken ↑ + slecht slapen → mentaal welzijn ↓
- Motherhood Constellation (Stern, 1998)
- Couvadesyndroom bij vaders
- Voorbereiding postnatale (b)roze wolk

Babyblues

Babyblues

- = Kraamtranen
- Plotselinge, kortdurende en overwachte stemmingsveranderingen met episodes van huilen, sombere stemming, prikkelbaarheid, spanning, slapeloosheid, gedaalde eetlust, concentratieproblemen, lichte verwardheid
- Prevalentie: 40 - 80% van de kraamvrouwen
- Oorzaken: hormonale aanpassingen, vermoeidheid, nieuwe rol
- Meestal eerste week postpartum met piek tussen dag 3 en 5
- Maximum 2 weken
- RUST

Transitieproces - postnataal

Accenten

Matrescene (Aleksandra Saks)

- Rouwproces als gezonde reactie op verlies/verandering
- Loslaten verwachtingen, idealen, controle, zorgeloosheid, vrijheid + verandering van lichaam, slaap, relaties, werk, identiteit

Transitieproces - postnataal

- Mama's maar ook papa's moeten zich aanpassen
- Proces van ups en downs kan weken – maanden duren
  - 4 – 6 weken: mentaal dipje + ontwikkelingsfasen baby (3-6-9-12 weken)
  - Gemiddeld 4 maanden en 23 dagen om te wennen aan het ouderschap

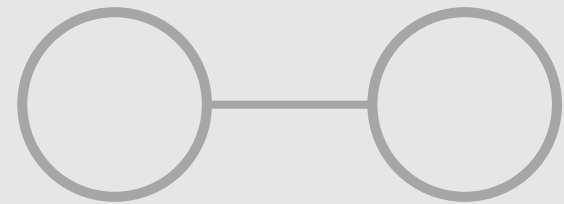
Transitieproces - postnataal

Ouderschapsgroei in 5 fasen (Wilkins, 2006)

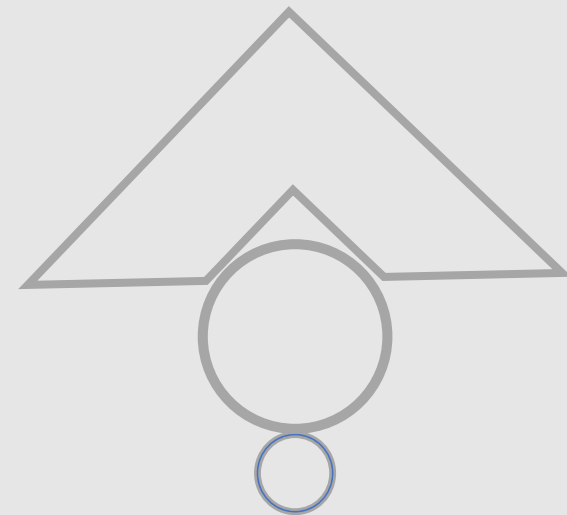
1. 'Expert to novice': val van expert naar nieuweling
2. 'Losing touch': grip & contact verliezen, vermijden & terugtrekken, versmalling van de wereld
3. 'Perceiving expertise': waargenomen deskundigheid bij anderen
4. Tegemoet kunnen komen aan de behoeften van de baby, meer routines, nieuwe balans
5. Meer spontaan & intuïtief reageren op de baby

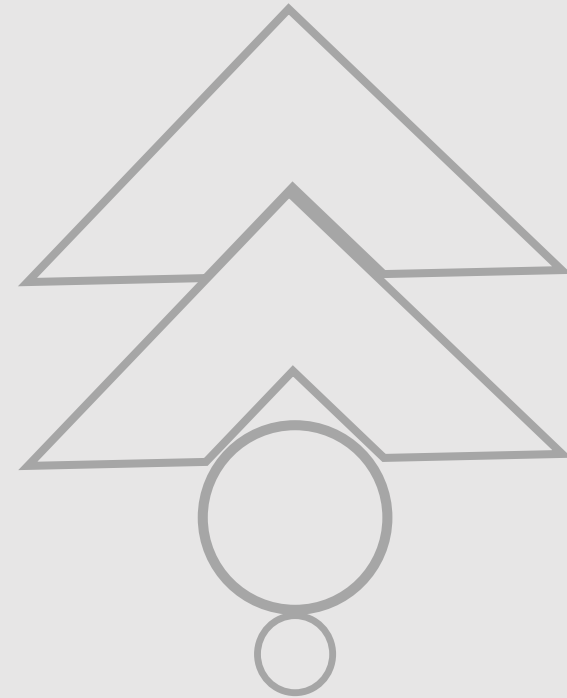
Transitieproces - postnataal

Transitieproces - postnataal

Transitieproces - postnataal

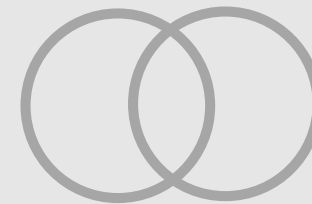
Transitieproces - postnataal

It takes a village
to raise a child

Transitieproces - postnataal

- Me-time
- We-time
- Baby-time

Transitieproces - postnataal

Transitieproces - postnataal

- Sociaal netwerk
- Slaap
- Structuur
- Stresscoping

Reguleren van stress

Hyper-Arousal

Emotional overwhelm, panic, feeling unsafe, angry, racing thoughts, anxiety, etc.

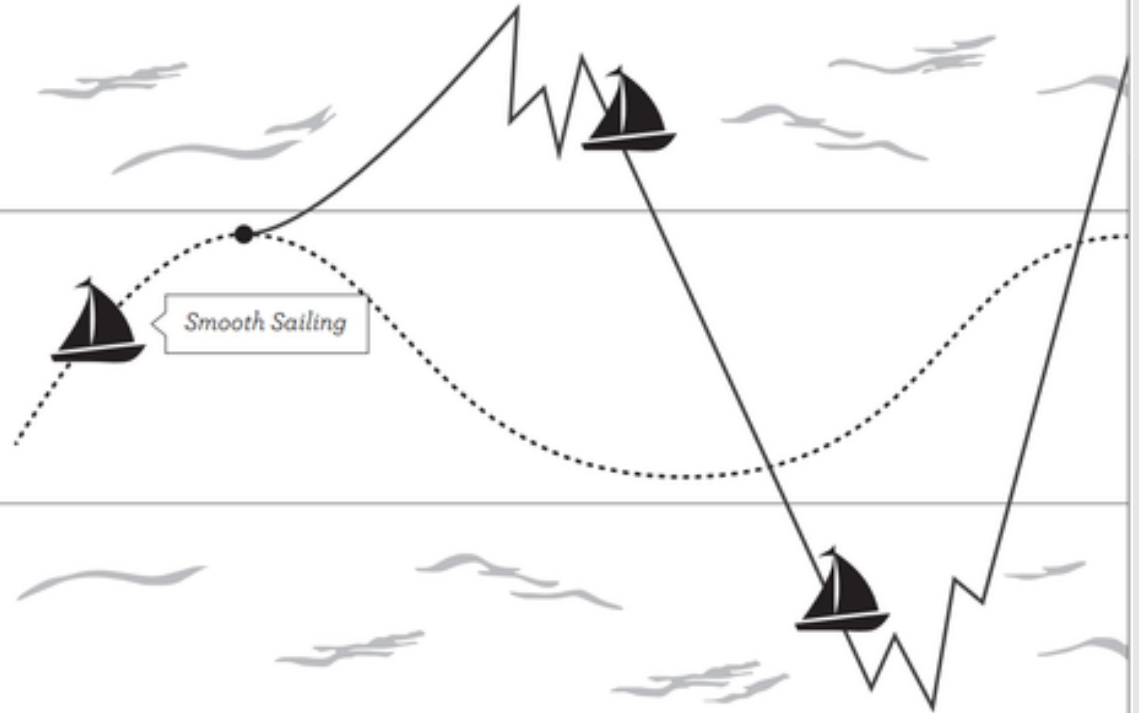
Window of Tolerance

OPTIMAL AROUSAL ZONE

Carrying on with daily life in the river of well-being

Hypo-Arousal

Numb, no feelings or energy, can't think, shut down, ashamed, disconnected, depression, etc.

Regulatie

Signaliseringsplan

- Weergeven van stresssituaties + symptomen
- Mogelijkheden om ontregeling terug te dringen
- Contactpersonen

Ghosts in the nursery

Angels in the nursery

(Fraiberg, 1974)

Ouderschap

Good enough parenting (Winnicott, 1952)

- Niet te weinig, maar ook niet perfect
- Zoeken naar oplossingen bij conflicten
- Het kunnen opvangen en compenseren van fouten
- Afstemming tussen respect voor behoeften van het kind en respect voor behoeften van jezelf

Eerste 1000 dagen

From Womb to World,
the journey that
shapes our life.

Anna Verwaal

The background is a solid teal color. It features several decorative elements: a cluster of white dots in the top-left corner, a larger, irregularly shaped area of white dots in the top-center, a solid teal shape on the right side, a solid teal shape on the left side, and another cluster of white dots in the bottom-left corner.

Bedankt voor jullie aandacht!